

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG SOSIALDEPARTEMENT

Statsråden

Stortinget

0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

17/2360

24. juli 2017

Spørsmål til skriftlig besvarelse nr 1399/2017 fra representanten Truls Wickholm - Pensjonsinntekter for årene 2014-2017 - Lønns- og prisvekst

Storingsrepresentant Truls Wickholm har stilt følgende spørsmål til skriftlig besvarelse:

"Hvor mye har en pensjonsinntekt på hhv. 200 000, 250 000, 300 000, 350 000 og 400 000 kroner i 2013 økt med for hvert av årene 2014-2017 og til sammen for disse fire årene når en legger anslag for 2017 til grunn, og hvordan ville denne utviklingen sett ut dersom pensjonene ble regulert etter snitt av lønns- og prisvekst i samme periode?"

Svar:

Med pensjonsreformen er det innført nye prinsipper for regulering av alderspensjon fra folketrygden. Tidligere baserte den årlige pensjonsreguleringen seg på retningslinjer fastsatt av Stortinget. Fra 2010 fremgår reglene for pensjonsreguleringen direkte av folketrygdloven. Alderspensjon under utbetaling skal reguleres med lønnsvekst og deretter fratrekkes 0,75 prosent. Minste pensjonsnivå skal reguleres med lønnsveksten og deretter fratrekkes effekten av levealdersjusteringen i reguleringsåret. Minste pensjonsnivå reguleres likevel aldri svakere enn alderspensjon over minstenivået.

Minste pensjonsnivå i 2013 utgjorde 167 963 kroner. Maksimal pensjon fra folketrygden ved uttak 67 år, forutsatt en inntekt på 12 ganger grunnbeløpet i 40 år og med 20 poengår opptjent før 1992, altså med et sluttpoengttall på 8,33, utgjorde på samme tid om lag 383 600 kroner, etter levealdersjustering og beregnet med gjennomsnittlig grunnbeløp for 2013. Gjeldende regler skiller bare mellom regulering av minste pensjonsnivå og regulering av alderspensjon utover minstenivået. Den prosentvis økningen i alderspensjonen vil altså være den samme for en pensjonsinntekt på 200 000 kroner som for en pensjonsinntekt på for eksempel 350 000 kroner.

Pensjonskommisjonen foreslo i sin tid at pensjonene skulle reguleres med gjennomsnittet av lønns- og prisvekst. Det var også slik reguleringsprinsippet ble formulert i det brede pensjonsforliket på Stortinget i 2005. Da Stoltenberg-regjeringen la fram lovforslag om ny alderspensjon i folketrygden i 2009, ble dette konkretisert til regulering med lønnsvekst med et fratrekk på 0,75 prosent. Dette ble gjort ut fra en vurdering av at de to måtene å regulere pensjonen på forventningsvis vil gi om lag samme pensjonsregulering over tid, samt at å regulere med lønnsveksten fratrasket 0,75 prosent hadde en rekke pensjonssystemmessige fordeler.

Tabell 1 viser årlig vekst i alderspensjon fra folketrygden over minstenivået fra 2010 til 2017. Tabellen viser også veksten i alderspensjonen i disse årene dersom pensjonsreguleringen i stedet var basert på et gjennomsnitt av pris- og lønnsveksten. Det fremgår at i perioden fra 2013 til 2017 har gjeldende regler hvert år gitt en lavere vekst i alderspensjon enn regulering med et gjennomsnitt av pris- og lønnsvekst ville ha gitt. Samlet vekst i perioden 2013–2017 har vært om lag 7,5 prosent. Regulering med gjennomsnittet av pris- og lønnsveksten ville i perioden ha gitt en samlet vekst på om lag 10,5 prosent. Det vil si at regulering med gjennomsnittet av pris- og lønnsveksten ville ha gitt en samlet vekst i pensjonen som er tre prosentpoeng over det gjeldende regulering har gitt i perioden 2013–2017 som følge av regulering i årene 2014, 2015, 2016 og 2017.

Dersom en betrakter hele perioden fra pensjonsreformen trådte i kraft, ser en imidlertid at gjeldende regelverk har gitt en bedre regulering enn et gjennomsnitt av pris- og lønnsvekst ville ha gitt fra 2010 til 2013. Samlet for hele perioden 2010–2017, har gjeldende reguleringsregler gitt en vekst i alderspensjon over minstenivået på 18,7 prosent, mens regulering med et gjennomsnitt av pris- og lønnsvekst ville ha gitt en samlet vekst på 19,4 prosent. I hele perioden 2010–2017 har gjeldende regler dermed gitt en årlig vekst i alderspensjonen på i gjennomsnitt 2,3 prosent, mens et gjennomsnitt av pris- og lønnsveksten i gjennomsnitt ville ha gitt en vekst på 2,5 prosent per år.

Tabell 1. Anslag for årlig vekst i alderspensjonen utover minstenivået fra 2013 til 2017, som følge av gjeldende regler for regulering av pensjon og dersom pensjonen hadde blitt regulert med gjennomsnittet av pris- og lønnsveksten. Prosent

	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017
Gjeldende regler	3,89	3,23	2,98	2,93	1,72	1,73	0,92
Gj.snitt av pris- og lønnsvekst	2,97	2,15	2,68	3,06	2,30	2,65	2,20

Beregningen av veksten fra 2016 til 2017, og til dels veksten fra 2015 til 2016, er basert på prognoser. Prognoser indikerer at gjeldende reguleringsregler fremover vil gi om lag samme vekst i pensjonen som regulering med et gjennomsnitt av pris- og lønnsveksten ville ha gitt fra 2017 til 2018, og noe høyere vekst i pensjonen enn en regulering med gjennomsnittet av pris- og lønnsveksten, fra 2018 til 2019 og fra 2019 til 2020.

Tabell 2 viser årlig realvekst i alderspensjon over minstenivået, det vil si vekst i pensjonen korrigert for prisvekst, fra 2010–2017. Samlet i perioden 2013–2017 har gjeldende reguleringsregler gitt en reduksjon i realverdien av pensjonen på om lag 2,1 prosent. Dersom alderspensjonen i stedet hadde blitt regulert med et gjennomsnitt av pris- og lønnsveksten, ville en hatt en realvekst i alderspensjonen på om lag 0,7 prosent i denne perioden.

Dersom en betrakter hele perioden fra pensjonsreformen trådte i kraft har den årlige realutviklingen i alderspensjonen med gjeldende regler vært positiv frem til 2014, mens den de tre siste årene har vært negativ som følge av tilbakeslaget i norsk økonomi. De første årene etter at pensjonsreformen trådte i kraft, har realutviklingen i pensjonen med gjeldende reguleringsregler også vært betydelig bedre enn realutviklingen ville ha vært dersom reguleringen var basert på et gjennomsnitt av pris- og lønnsutviklingen. Merk for øvrig at realutviklingen i pensjonen fra 2015 til 2016 ville ha vært negativ også dersom pensjonen hadde blitt regulert med et gjennomsnitt av pris- og lønnsveksten.

Tabell 2. Anslag for årlig realvekst i alderspensjon utover minstenivået fra 2013 til 2017, som følge av gjeldende regler for regulering av pensjon og dersom pensjonen hadde blitt regulert med gjennomsnittet av pris- og lønnsveksten. Prosent

	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017
Gjeldende regler	2,66	2,41	0,86	0,91	-0,37	-1,80	-0,87
Gj.snitt av pris- og lønnsvekst	1,75	1,34	0,57	1,04	0,19	-0,92	0,39

Avslutningsvis vil jeg vise til at økt grunnpensjon for gifte og samboende og økt minstepensjon for enslige fra 1. september 2016 har medført at enslige med pensjon over minste pensjonsnivå er den eneste gruppen av pensjonister som kan få hatt negativ realutvikling i pensjonene i alle de tre årene i perioden 2014–2017.

Jeg viser også til at pensjonistene har fått betydelig skattelette over samme periode, noe som trekker i retning av økt kjøpekraft til tross for at realutviklingen etter gjeldende reguleringsregler altså har vært negativ de siste årene.

Med hilsen

Anniken Hauglie